

vit, ita expendere, aut fortuito pendere, ut nihil filio relinquat, quod cedat lucro creditorum ejus. Ampliacionem amplectuntur Joannes Lupus in repetit. capit. per verias, notab. 3. §. 23. num. 14. de donat. inter. Covarruvias lib. 2. variarum cap. 8. num. 7. Lata in leg. si quis à liberis, §. item rescriptum, num. 15. & 16. ff. de liber. agnos. Duenas regul. 356. Gutierrez in repetit. capitul. quoniam pugnatum, in principio, verb. Quamvis pugnatum, num. 21. de post. in 6. & in repetit. §. sūi, ex num. 89. & 90. institut. de hereditate. qualit. & differ. Sanchez operis moralis lib. 2. cap. 15. quod ultima, ex num. 19. Crassus de successione lib. 1. §. legistima, quod 12. num. 1. & 2. Bossius divers. tract. titulus de bonorum publicatione, num. 27. Peregrinus de fideicommiss. art. 36. num. 14. & 15. & de jure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 37. & 133. Surdus dec. 167. ex n. 1. & de alimento, tit. 8. privil. 26. ex num. 1. privil. 77. n. 7. privil. 88. n. 3. Ricc. collect. 665. Farin. cons. 206. lib. 3. Merlin. de legitima, lib. 3. tit. 1. quod 33. ex num. 1.

6 Amplia tertio, ut nec etiam possit fieri executo in bonis filii, quorum usus fructus ad patrem pertinet pro condemnatione filio facta, aut eius obligatione, iuxta l. ultimam, §. filii autem, C. de bon. qua lib. Ita sentit Bartol. in leg. si finita 15. si de veligibus, n. 12. Alexand. ex num. 44. ff. de damn. infecto, Roder. Suarez in l. post rem in casu, seu notabilis 13. ff. de re judicat. & ad eum locum Valdes, Antonius Gomez tom. 2. variarum cap. 13. ex num. 13. cum 14. & sequentibus. Menochius de recuperand. possit. remed. 9. ex num. 65. ubi memini. contraria opinionis, & satisfacit ejus fundamentis. Mendez in leg. cum oportet, num. 85. Cod. de bon. que liber. Sanchez operis moralis lib. 2. cap. 15. quod 2. ex num. 9. ubi copiosè allegat. Peregrin. de jure fisci, lib. 5. tit. 1. ex num. 128. Farin. in prax. criminal. quod 24. ex num. 5. & decision. criminis. ex num. 1. Janinus de citatione reali, lib. 2. cap. 11. n. 38. Julius Clarus lib. 5. sentent. §. fin. quod 78. num. 12. & quod 86. num. 3. Azeved. in l. 3. ex num. 134. ex l. 10. lib. 4. Recopilar. Ratio est, quia qui contrahendo alii prejudicare non potest, non potest eidem prejudicare delinquendo, ut dicebam disputat. precedentis, num. 16. quia cum quid una via prohibetur alieui, ad id alia non debet admitti, cap. cum quid 84. de reg. jur. in 6. Filius autem contrahendo non potest prejudicare patri in adversitate, quorum usumfructum habet, d. leg. ultim. §. filii autem, ubi prohibetur filio alienatio bonorum, in quibus pater haber usumfructum, quae alienatio non solum prohibetur favore filii, sed etiam patre, ut animadverterunt Menochius, & Mendez, ubi supra.

7 Eadem tamen resolutionem limita primò, ut non procedat in aliamento prateritis filio debitis, nam in eis poterit fieri executio. Quoniam & hoc cedi possunt, & in aliis transferri, & transmittuntur ad harendem, leg. uti frui 5. §. fin. ff. si ususfruct. per. l. fructus 34. §. bac ratione in fin. ff. de rei vendicat. Gigas de pensionibus, quod 52. n. 5. Lata in leg. si quis à liberis, §. si quis ex his n. 140. ff. de liber. agnos. Hanc limitationem tradit Surdus de alimento, tit. 8. privileg. 55. num. 10. vers. Nostra autem.

8 Secundò declara supradicta, ut quamvis usumfructus cedi non possit alii, quam domino, nam cedendo eum extraneo, nihil agitur, §. item finitur, instant. de usumfructu leg. si ususfructus 67. ff. de jur. dot. Tiraquellus de retratu lignagier, d. 26. gloss. 1. num. 46. neque fideicommissum, aut majoratus in non vocatum cedi possit, posse tamē cedi, & in aliis transferri commodi tam usumfructus, fideicommissi, aut majoratus, que multum differt à jure ipso, juxta recte notata à Cavalc. de ususfructu mulieri relatio, cap. 2. ex num. 182. Peregrino de fideicommiss. artic. 45. num. 9. & in effectu non est aliud, quam venditio, vel alienatio fructuum fideicommissi, aut majoratus, aut percipiendum ab usumfructario, nota Joann. Antonius Trigona singulari. num. 6. & in hac commodi poterit fieri executio, & judicialis venditio, quemadmodum posset eadem commoditas transferri in aliis per voluntariam extrajudicalem venditionem, ut dixi post plurimos, quos reculi hoc codem titulo disput. 1. num. 20.

SUMMA DISPUTATIONIS VIGESIMA-E- PRIMA.

1 Multum interest inter venditionem factam à debito, & factam à creditore jure creditoris, & redditus ratio discriminis. Diversi effectus orti ex isto discrimine remissio, ib.

num. 1.

2 Quid sit vendere rem jure creditoris. 3 Cum res instantibus creditoribus venditur à jude-
ce, dubium est, an sit censenda vendi à debito-
re, an à creditoribus jure creditoris.

4 Censendum est, rem vendi à debitore, qui senserint.
Factum judicis senseri factum partis, ibid.

5 Quod facit creditor circa venditionem pignoris, fa-
cit tamquam procurator debitoris.

6 Contraria sententia fuit aliorum, credentium, quando
pignus venditur à judece instantibus creditoribus
vendi pignus à creditore primo, jure creditoris.

7 Creditores deducendo in judicium suam actionem,
non faciunt conditionem suam deterioriem.

Utilius est creditoribus, quod res vendatur ab ipsis jure
creditoris, quam quod vendatur à debitore, ib.

8 Tertia sententia & conciliatio illiarum primarum, quod
res vendatur jure creditoris, & à debitore quoad
quodam, & ab utroque, prior, & amplectenda.
Opinio distinguens prævalere debet inter alias ex-
treme disperantes, ibid.

9 Quoties pignus venditur sub hasta ad instantiam primi
creditoris, excludantur posteriores a jure offerendi.

10 Ampliaciones hujus regulæ, remissio.

11 Limitationes ejusdem, remissio.

D I S P U T A T I O X X I .

Utrum venditione pignorum captorum in causam
judicati sub hasta, mandato judicis, instantem cre-
ditoris, vel pluribus creditoribus, censenda sit
fieri à debitore, an à creditore jure creditoris?

M Agnum versatur discrimen inter alienationem, aut
venditionem, vel dationem insolutum pignoris fa-
ctam à debitore, & venditionem, aut dationem insolutum
ejusdem pignoris factam à creditore jure creditoris,
ex quo discrimine oriuntur diversi effectus notati digni,
ut animadverterunt Doctores, iuxta text. in l. cum prior 3.
ff. de distract. pignor. & in leg. 1. & 2. Cod. si antiquior.
creditor. pignor. venditor. Nam venditione, vel insolutum
datione pignoris à debitore facta, etiam creditori
priori, remanet salvum posterioribus creditoribus jus pi-
gnoris, & jus offerendi, auferendique pignus haec via à
primo possidente, l. se pugnat 4. C. de evit. Si vero
venditio, aut alienatio fiat à creditore jure creditoris,
dum ille est prius creditor, resolvitur jus pignoris pos-
teriorum creditorum, & sic non competit jus offerendi,
ut statuit in d. l. cum prior, & in d. l. 1. C. si antiquior. cred.
pignor. vendit. & in leg. qui à creditore 18. C. de distract.
pignor. & notant Doctores in d. leg. 1. Baldus conf. 25. in
questione vertente n. 4. vol. 1. Fulgos. conf. 126. quidam
nomine, n. 1. vers. in negorio, Negufant. de pignor. 5. part.
membr. 3. 1. part. ex n. 4. qui limitat hanc conclusionem
septem modis, Affinis decif. 16. n. 2. & ibi Ursil. n. 1.
& 2. Franchis decif. 453. Marescot. lib. 2. variar. resol.
cap. 136. Baldinus in §. contra autem creditor. n. 5. infit.
qui. alien. lic. vel non, Tepat. in compendio var. tit. 418.
Peregrin. de jure fisci, lib. 6. n. 55. Fabius de Anna
conf. 37. n. 1. Menoch. de presumpt. lib. 3. presumpt. 121.
Meiter de pignorib. lib. 1. tit. 10. ex n. 1. Gratian. dec. 66.
ex n. 1. Rationem hujus discriminis reddit, quia cum
primus creditor vendit rem jure creditoris ex facultate ei
concessa tempore contracti pignoris, iuxta textum in §.
contra autem, infit. quib. alien. licet, vel non, l. si convenerit,
4. ff. de pign. ab. transfert in emptorem dominum rei
hypothecatae, non affectum, nec obligatum alteri, quia
tempore, quo primus accepit cum hypotheca licentiam,
& jus alienandi rem hypothecatam, nulli alteri obligatio-
nerat supposita, & ideo vendendo resolvit omne jus
secundi creditoris, ac si ea res numquam illi obligata fuisset,
cum facultas vendendi praecesserit praedictam secundi cre-
ditoris obligationem, & resolute jure datoris, scilicet debito-
ris, resolvitur jus acceptoris, scilicet secundi creditoris,
l. si ex duobus 6. §. sed & Marcellus, ff. de diem ad-
dict. l. lex veligiali 31. ff. de pignor. At vero cum debitor
vendit, transfert rem obligatum omnibus suis creditori-
bus, quibus non potest prejudicare, neque efficeri, quin
transeat res cum sua causa, leg. alienatio 67. ff. de contrah.
emp. l. ad eum 35. §. Lucius, ff. de donation. l. traditio 20.
l. quoties, ff. de acquir. rer. domin. cap. ex litteris 5. in fin.
de pignorib. & ibi glossa ultim. leg. 53. tit. 6. par. 1. Et pre-
dictum discriminem, & diversos ex eo ortos effectus declarant
optime Cyrus, Alteric, Bald. Ang. & Salic. in d. l. 1.

num. 1. Fulgos. num. 3. C. si antiquior. creditor. Morotius
de jure offerendi, num. 16. qui etiam limitat conclusio-
nem novem modis ultra superius allegatos.

2 Quid autem sit vendere rem jure creditoris? Baldus tra-
ctat. de pignor. cap. 18. Mudeus in eodem tractatu, titulus de
pallii pignorum, & hypothecarum, num. 32. & Ursillus
ubi supra, conveniunt non aliud esse vendere rem jure
creditoris, quā vendere pignus juxta legem pignori-
datam, & conventionem factam eo tempore, quo pi-
gnus contrahitur, ut in d. §. contra autem, infit. quibus
alio. licet, vel non, & in l. si convenerit 4. ff. de pignor.
action. & in l. si fundus 16. §. ult. ff. de pignor. aut si con-
ventione circa venditionem facta non sit, juxta illam quā
tacitè inest ex l. 3. §. fiscimus, C. de jur. domin. impetrant.
& quatenus creditor de ea venditione pignoris teneatur,
quidque præstare debeat, reède adnotavit Mudeus ubi
supra, Hugo Donellus tractat. de pignor. capit. 10. in
fin. & Doctores in l. 1. C. creditorem evit. pign. non deb.
Angel. Aretin. in dict. §. contra autem, num. 9.

3 Hæc obtinet juxta notas regulas, cum pignus vendi-
tur à creditore jure creditoris, vel à debitore extrajudi-
cialiter. At cum instantibus creditoribus res pignori
capta in causam judicati venditur à judece exequente, non
est expeditem, quid de ista venditione judicandum sit.
An censendum sit, vendi pignus à creditoribus jure
creditoris, an potius à debitore: ut deinde videamus, quisnam
sit illius venditionis effectus, & an emptor remaneat se-
curus, ne possit ab eo auferri res empta à creditoribus
posterioribus postea comparentibus per jus offerendi: an
potius expeditus pericolo juris offerendi posteriorum cre-
ditorum, & amittendit hac via pignus, quod emit.

4 Prima sententia ait, in hac specie censendum esse,
veni pignus à debitore, & juris censura idem propositus esse,
quod si idemmet debitor venderet. Ita sentit Baldus in l.
unica, numero 7. C. si servus extero, & in l. ord. 3. numero
5. C. de execut. rei judicat. & in l. 1. num. 4. & 5. C.
creditor. evit. pignor. non debet. Salicetus in dict. l. ord.
num. 4. in fin. Negufantius de pign. 5 par. princ. membr. 3.
1. par. num. 7. Antonius Faber libr. 8. Codicis, titul. 10.
diffinitione 1. & de errorib. pragmat. decade 1. errore 5.
Surdus decif. 266. num. 13. Et probatur ex celebri adno-
tatione glossa in leg. id, quod nostrum 11. oppositione 5.
ff. de regulis juris, dicentes, factum judicis senseri fa-
ctum partis, seu debitoris: & ideo ex facto, & venditione
facta à judece tenetur debitator, ac si ipse eam fecisset,
leg. si ob causam 4. ubi notant omnes, Cod. de evit. in bus,
ego memini supra, titulo 1. dispu. 8. num. 8. quam
doctrinam multis exornat iuxta morem, Tiraquellus de
retractu lignagier, §. 1. gloss. 14. num. 13. & 14.

5 Secundo deinde, quoniam quidquid facit creditor cir-
ca pignoris venditionem, facit tamquam procurator debito-
ris, & juris censura idem est, quod si faceret procurator
debitoris, seu debitor per suum procuratorem, l. credi-
tor. 9. ubi notat Jafon numero 2. ff. de novi operis nunciat.
Bartol. in leg. si pignori 30. n. 8. lib. 1. famili. ericifund. Baldus
in l. unica, num. 7. C. si servus extero, & in l. 1. num. 2. C.
creditor. evit. pignor. non debet. Negufantius de pign. 6. part.
membr. 1. num. 13. Mudeus de pignorib. tit. de palliis pigno-
rum, & hypothecar. num. 10. & num. 23. Ergo cum cre-
ditor instat apud judicem pro venditione pignoris, est
quai ipse debitor instaret, & faceret vendi pignus,

6 Secunda sententia ait, juris censura cum venditur pi-
gnus in causam judicati ad instantiam creditorum, cen-
sendum esse vendi pignus à creditoribus jure creditoris.
Ita sentit Joannes Vincentius de Anna allegatione 56.
ex num. 3. Franchis decif. 69. num. 2. qui dicit sic servari
in S. C. Riccius collectanea 67. Gratianus tom. 2. dispe-
nit. cap. 326. num. 6. Quæ sententia probatur primo
eodem modo, quo prima, quoniam factum judicis cen-
serit factum partis, dicta l. si ob causam 4. C. de evit.
in bus, in quo texu expressè agitur de venditione judicia-
li facta sub hasta, & in l. si pignora 50. ff. codem circulo, ele-
gans textus in leg. creditor 42. ff. de pignorat. action. ibi.
Cum in venditione, queritur facta est, suum creditor ne-
gotium gerat. Ergo cum judex vendit instantibus cre-
ditoribus, censendi sunt ipsi creditores vendere.

7 Secundò, quoniam creditores exercentes actionem
suam, & eam deducendo in judicium, dum petunt vendi
pignora sibi obligata, quod possent ipsi propria autho-
ritate sine judece facere, non faciunt conditionem suam
deteriorem, sed meliorem, l. alias 29. ff. de novation.
l. non solet 87. ff. de regulis juris. Ergo cum melius sit,

num. 1. Fulgos. num. 3. C. si antiquior. creditor. Morotius
invenientiam, tum etiam emporibus copiam
inveniendam, tum etiam emporibus, ut remaneant
tuti, & securi ex venditione pignorum, neab eis pos-
sunt auferri per jus offerendi posteriorum creditorum,
censendi erunt potius vendere jure creditori, quām
quod debitor vendat.

Tertia sententia media videtur complecti, & concor-
dere duas priores extremas. Ait enim, venditionem re-
tinet, & ritè factam à judece pignoris capti in causam judicis
instantibus creditoribus, censeri factam à creditore
quoad quedam, & à debitore quoad alia, & in summa
ab utroque. A creditore quidem jure creditoris, ad ex-
cludendos posteriores creditores à jure offerendi, &
quoad omnia ipsi creditori utilia: quoniam eadem est
authoritas judicis in distrahendo pignore judiciali, que
est creditoris in vendendo pignore conventionali, &
utriusque exequuta est potestas, leg. 1. Codice si in causam
judicis pign. capit. sit. Cū ad instantiam creditoris distra-
hatur per judicem, ut ex ejus pretio eidem creditori fa-
tisiat, leg. à Divio Pio, §. in venditione, & §. si super re-
bus, versic. Quod si res, ff. de re judicat. meritò re, & effe-
ctu, & quoad omnia, quæ creditori prodest possunt, ven-
ditio, vel additio videtur facta jure creditoris, ita ut se-
cundus creditor non debeat admitti ad offerendum ei, cui
primus creditor, vel Judge executor ejus nomine candem
rem vendit, quasi creditor ipse vendidisset. A debitore
vero censetur facta quoad id, ne possit debitor factum
legitimum Judicis contradicere, aut impugnare, tamquam
si esset proprium factum: & etiam respectu evit. in
ut teneatur debitator, ac si ipse vendidisset, quia premium
in ejus utilitatem versum est. Sed extra illas causas, si
non sit utile creditori factum Judicis, non reputatur fac-
tum partis, ut probatur in l. à Divio Pio §. sed si emptor, ff.
de re judic. ubi licet pars non possit invita altera à vendi-
tione recedere, tamen Judge potest recedere à venditione
à se facta, quia verè, & propriè est factum ipsius Judicis. Item Judge debet vendere presenti pecunia, licet debi-
tor ipse possit vendere credito. Ideo Bartolus in l. ele-
ganter 24. in princ. n. 5. ff. de pignor. act. & Angelus cons.
203. ex primo laudo. n. 2. docent, non reputari omnino,
& per omnia factum partis quod facit Judge. Ego notavi
supra tit. 1. dispu. 8. num. 8. Hanc tertiam sententiam, quæ
mili etiam magis placet, amplexus est Francisc. de Clape-
riis, in centuria causarum, causa 100. q. 3. num. 3. & 4. Ex
qua facilè satifis factum disperantes, quia que media est, magis videtur ad veritatem accedere, ut notat glossa in cap. scientes 3. verb.
Ab initio, de censibus, & ibi Panormitan. num. 3. & 4.
Jafon in l. filia, cuius 18. num. 5. vers. Expeditis glossis,
C. famili. ericifund. Ludovicus Gomez in §. item si quis po-
stulante, num. 31. Inf. de action. Nevizanus in s. l. vnu-
pali, lib. 5. n. 32. Hieronym. de Laurent. decis. Aven-
tionem. 145. num. 22. Vivius dec. 190. n. 4. & 5.

SUMMA DISPUTATIONIS VIGESIMÆ
SECUNDÆ.

- 1 Hoc difficultas originem dicit ex precedenti.
- 2 Per venditionem pignoris sub hasta remanere rem liberam ab omni hypotheca, qui senserit.
- 3 Hypotheca solvitur facta venditione sub hasta rei hypothecata presentibus creditoribus.
- 4 Per venditionem sub hasta non solvitur hypotheca rei vendita, nisi ex pretio satisfrat creditoris hypothecario.
- 5 Hypotheca eius est nature, ut non dissolvatur, nisi soluto plene debito creditori, ib.
- 6 Statuenda est regula iuxta secundam sententiam, videlicet hypothecam non resolvit per venditionem sub hasta rei hypothecata.
- 7 Hac regula amplianda est ad omnes casus, in quibus post venditionem competit posterioribus creditoribus has offerendi.
- 8 Ubi non est hypotheca, non est jus offerendi: & ubi est jus offerendi, est hypotheca, ib.
- 9 Casus precedentis ampliacionis enumerantur à Negusantio & Morato.
- 10 Limitanda tamen est, si venditio fiat presentibus, & instantibus creditoribus, nam tunc hypotheca solvitur.
- 11 Hypotheca solvitur, si creditor rei hypothecaria venditione consentiat: & ampliatur undecim modis, limitatur autem duodecim, remissive, ibid.
- 12 Soluta hypotheca de consensu creditoris, tametsi redat eadem res ad debitoris dominium, hypothecam non contrahit, ib.
- 13 Cum ad instantiam creditorum res venditur, censetur vendi a creditoribus jure creditoris.
- 14 Duodecim fallentia prædictæ limitationis, remissive.
- 15 Per adjudicationem bonorum judiciale, an hypotheca solvatur.
- 16 Cum creditor novus venit ad judicium post factam venditionem pignorum, non debet molestare emporem bonorum, sed habet recursum ad pretium. Pecunia soluta cum cautione de restituendo, censetur extare, ibid.
- 17 Non debet revocari quod de novo faciendum est, ibid.
- 18 Res iure vendita non avocatur a possessore, quantumvis sit revocata causa, ex qua facta fuit venditio, ibid.
- 19 Creditor non legitime citatus ad venditionem pignoris, poterit agere hypothecaria contra emporem, si pretium venditionis non extet, aut difficulter possit recuperari, ibid.

DISPUTATIO XXII.

Utrum pignoribus ex causa judicati venditis sub hasta extinguatur quavis hypotheca illis ante imposita.

- 2 Hoc difficultas, quæ à paucis ex antiquioribus tractata est, apud quosdam ex recentioribus inventur disputata, & videtur originem deducere ex praecedenti.
- 3 Prima sententia est, per judiciale venditionem pignoris sub hasta solvi hypothecam omnium creditorum, & rem remanere omnino liberam emptori: creditoribus autem postea venientibus, aut ex pretio non satisfracti, non dari recursum, ut possint agere contra emporem, possidentem predictam rem sub hasta venditam. Ita sentit primus omnium, quem viderim, expressius Cevallos in Speculo praticarum, qnæst. 820, ex numero 49. Fontan. de pactis nuptialib. tom. 2. claus. 5. gloss. 8. par. 7. ex numero 48. Tepatus in compendio variar. tit. 417. cap. 19. versicul. Emens precedentibus, Anton. Faber lib. 7. Codicis, tit. 32. diffinit. 4. num. 1. 2. 3. & 7. ubi ait, emptorem sub hasta judiciali inquietari non posse à creditoribus, qui elegerunt viam venditionis, etiam si satisfacti non fuerint, & eodem tit. diffinit. 14. ait, credite, quibus vocatis facta fuerit venditio sub hasta, non posse inquietare emporem bonorum, aut postulare, ut iterum vendatur, & lib. 8. Codicis, tit. 17. diffinit. 29. dicit, securum remanere emptorem, qui emerit in publica subhastatione, ex eo solo quod pretium solvetur, vel depositum penes eum, penes quem deponi, aut cui solvi justit. Iudex, etiam si con-

tingat postea, quod pecunia sit desperita, nec ex ea creditores dimitti. In eadem sententia est Hieron. de Leon decif. 167. tom. 2. Barbatus super pragmatic. de affsentia, gloss. 12. num. 66. Pro eadem refert Greg. Lopez in l. 14. tit. 13. part. 5. gloss. ultima. Qui tamen non jure refertur pro ea, solum enim dicit, vendita re pignorata ut satisfract creditoribus, si ex vera pretium illis solvatur, liberari pignus, iuxta sententiam Salicet. in Auth. hoc se debitor, num. 2. in fin. C. de pignorib. quæ sententia proculdubio vera est.

Fundamentum hujus sententiae est texus in l. 1. eo tempore 7. & in l. 1. si hypothecas 8. C. de remiss. pign. quibus dicitur solvi hypothecam facta venditione sub hasta rei hypothecata presentibus creditoribus, illi enim videtur obligationem pignoris remississe, neque enim fides hasta faciliter convelli debet, d. l. si hypothecas, l. 1. & 2. C. ne Fictus rem, quam vobis dicat, lib. 10.

Secunda sententia ait, hypothecam non solvi per venditionem sub hasta nisi ex pretio fuerit creditori hypothecario satisfractum. Ita sententia Salicet, in Authent. hoc se debitor, num. 2. in fin. C. de pignor. & in leg. 1. n. 2. Cod. si antiquior, credit, pignor. vend. Gregor. Lopez ubi supra, Seraphin. dec. 1233. Sebas. Municul. de inventario, tract. variarum qnæst. 234. n. 100. Ratio est, quia hypotheca ejus est natura, ut non dissolvatur, nisi soluto plene debito creditori, ut probat textus in l. 1. si rem alienam 9. §. omnis. ff. de pignorat. ait. & in leg. gregie 13. §. etiam. ff. de pignor. in leg. heredes 25. §. in illa quoque, in fin. ff. simil. circumsid. leg. in executione 85. §. item si ista stipulatio, ff. de verborum obligat. gloss. in leg. cum quis 38. §. qui prote. verb. Obligatum, ubi etiam Bartol. ff. de solutione. Negusant. de pignor. 5. par. membr. 1. num. 30. & 51. Franch. decif. 51. num. 11. in fin. & decisione 119. num. 23. Gaspar Rodriguez de annuis redditib. lib. 2. qnæst. 16. num. 34. Ergo hypothecam per venditionem sub hasta non solvitur, nisi ex pretio creditoribus satisfract. Item credi non potest, si iste esset modus dissolvendi hypothecam, ut res hypothecaria venderetur sub hasta omnissimum fusile à Jurisconsultis & Doctoribus antiquis, cum ille casus tam frequenter occurrit: at ex vera neque Jurisconsulti, neque Doctoris antiqui simili dissolutionis meminerint.

Pro resolutione hujus disputationis, & barum sententiarum concordia, statuenda est regula iuxta secundam sententiam, videlicet hypothecam semel contraham regulariter ex venditione facta sub hasta non dissolvit, nisi ex pretio creditori satisfract.

Quæ regula amplianda est in omnibus illis casibus, in quibus facta venditione sub hasta, vel qualibet alia, secundo creditori competit jus offerendi possessori pignoris venditi. Nam illis planum est remanere hypothecam posterioris creditoris post predictam venditionem. Ratio est, quia jus offerendi est effectus ex hypotheca resultans necessariò, & ejus natura, ut ab ea pendeat in esse, fieri, & conservari, tanquam lux à Sole. Quare non datur, ubi non est hypotheca, Salicetus in leg. cunctis tib. 10. per rectum ibi, Cod. qui portores in pign. habeant. Baldus consil. 84. premissendum est, num. 5. versic. Nam istud jus, vol. 3. ubi ait, istud jus offerendi properat suis hypothecas nascitur, & ei deservit, & ideo eodem tempore durat, & vivit, & ita est veritas, Cravetta consil. 298. num. 4. & 8. & consil. 840. num. 1. Thefaurus decif. 157. n. 5. Rodriguez de ambris redatib. lib. 2. qnæst. 17. num. 6. & 7. Morotius de jure offerendi, num. 12. 14. & 15. & ubi reperitur, oritur ex hypotheca existente, quia familes effectus ponuntur postea causa, & tolluntur ablata causa, & sumunt argumentum ab affirmatione unius ad affirmationem alterius, & à negatione unius ad negationem alterius.

Hos autem omnes casus enumerat Negusantius de pignor. 5. part. membr. 3. 1. part. num. 5. & refert septem, duos alios addit. Morotius de jure offerendi, ex numero 17. quos iterum commemoravi precedentem disputationem, numero 11.

Limita tamen predictam regulam juxta priorem sententiam, si venditio fiat presentibus, & perentibus creditoribus primis. Ratio est primò, quia hypotheca solvitur si creditor rei hypothecaria venditione consenserit, & venditio effectum habeat, l. si debitor 4. §. si in venditione, l. si consenserit 7. in principio, l. scut. 8. & si voluntate, l. Paulus 12. in princ. ff. quib. mod. pign. vel hyp. solv. leg. creditor. 119. alias in Florentinis 158. de regul. jur. leg. 1. & 2. leg. cum te 4. l. si ex tempore 6. leg. si hypothecas 8. C. de remiss. pignor. docent Doctores dictis locis, tractat Mantica de tacit.

DISPUTATIO XXII.

sat. & ambig. convent. libr. 11. tit. 31. ex n. 37. & Negusantius de pign. 6. par. membr. 3. qui hanc propositionem statuit pro regula, quam ampliæ undecim modis, & limitat duodecim modis, qui est omnino videndum, ne transcribamus qua ille ibi optimè dixit. Sequuntur sunt Duenas list. C. regul. 170. Surdus consil. 513. num. 7. & 8. lib. 4. Thefaurus lib. 2. qnæst. forens. qnæst. 88. n. 7. Maillardus de probationibus, conclus. 1179. pignus à debitore, ex num. 7. Imò & ratihabito creditoris idem operatur, dicit. & si in venditione in fin. Mantica ubi supra numero 47. Et tam efficaciter operatur iste consensus alienationis dissolucionis hypothecæ, ut tametsi res hypothecæ subiecta consensu creditoris pignoris nexus liberata redeat in dominium ejusdem debitoris adstricti obligatione generali bonorum futurorum, nihilominus amplius non incurrit obligationem hypothecæ, l. ultim. C. de remiss. pignor. Negusant. de pignor. 6. par. membr. 3. n. 21. Surdus decif. 163. ex n. 1. Felicianus de censibus, tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 1. circa finem, Maillardus ubi supra. num. 12. Gratianus discept. forens. tom. 1. cap. 38. ex num. 15. At cum creditoris sunt praesentes, & citati ad venditionem pignoris, non solum non contradicunt, sed potius pertinet ejus venditionem judicalem, plane venditioni contentiunt, & censentur jus pignoris remittere, d. l. si ex tempore 6. Cod. de remiss. pignor. Negusantius ubi supra. num. 25. vers. Quinto restringitur.

Secundò, quia cum ad instantiam priorum creditorum res venditur, censetur vendi ab ipsis creditoribus jure creditoris, ut dictum est disputatione precedentis. Ergo extinguitur hypotheca: quia cum venditio fit ab antiquiore creditore, hypotheca posteriorum extinguitur, ut dicebamus ibidem, & probat textus in leg. 1. Cod. si antiquior, cred. pignor. vendit.

Haec tamen principalis limitatio patitur duodecim fallentias, seu sublimitationes, quas refert Negusantius de pignor. dict. 6. part. membr. 3. ex numero 23.

An autem hypotheca resolvatur per adjudicationem bonorum judiciale creditori factam, vide Surdus decif. 266. & Maillardus decif. 120. qui tuerit sententiam affirmativam, quod extinguitur hypotheca respectu illius creditoris, cui res adjudicatur, non vero respectu secundi creditoris. Cui eidem sententia affitit Felicianus de censibus, tom. 2. libr. 3. capit. 2. ex numero 14. & capitul. 5. num. 16. & Gabriel Mudeus tractatu de pignoribus, titul. quibus modis pignus, vel hypotheca solvitur, num. 63. & vide Negusantius ubi supra. d. 5. par. membr. 3. 1. par. n. 7. cum sequentibus.

Illud tamen oportet animadverte, quoties prior creditor venit ad judicium post factam executionem in bonis debitoris ad instantiam creditoris posteriorum, & venditionem factam sub hasta ritè, & rectè, & nulla interveniente collusione, sequum est, ne molester emptorem bonorum sui debitoris, ne fides hasta publicè facile convellatur, d. l. si hypothecas 8. C. de remiss. pign. ibi. Fides, sed potius habeat recursum ad pretium, si extitit, & nondum fuerit consumptum in satisfaciendis creditoribus. Quod si posteriores creditoribus sint ex eo satisfacti cum cautione de restituendo anterioribus forsan emergentibus, quod fieri debet, l. procuratoris 5. §. tributio leg. illud 7. in principio, ff. de tributor. actor. l. cam idem 60. ff. de petir. hered. leg. 1. primo responso ff. si cui plusquam per l. Falcid. leg. ex facto 53. §. si dos. ff. de peculio, Angelus in d. & tributio in principio, Paulus in dict. 1. & 7. & 11. & 13. & 15. & 17. leg. procuratoris, s. si plures, n. 6. & 7. & 7. & consil. 285. vñs. & ponderaris, n. 1. volumen, 1. Stracca de decotoribus, 7. part. princip. 3. part. num. 34. cum sequentibus, Franchis decif. 75. num. 9. Surdus decif. 276. Petra ad Capicium decif. 78. n. 2. additione. Heringius de fidejussionibus, capit. 20. §. 37. n. 28. Fontanel. de pact. mpr. tom. 2. claus. 5. gloss. 8. part. 7. n. 33. Cum virtute hujus cautionis pecunia creditoribus soluta censeatur extare, ut observant multi ex predictis, & alii ultra eos, in specie Franch. d. decif. 75. n. 9. dec. 200. n. 4. decif. 614. n. 3. Anna singulari 537. Leo dec. 50. n. 10. & 11. & dec. 70. n. 9. Monter. decif. 4. n. 28. Gayl. obser. pract. lib. 2. obser. 47. n. 3. amicus noster Aloysius Riccius collectan. 1844. Fontanel. ubi supra. ex n. 4. Heringius de fidejussionibus, cap. 15. n. 127. Averdan. de censib. cap. 109. n. 7. in fin. Trentacinq. var. resolut. lib. 1. tit. de jure fisci, resol. 7. n. 10. & probat text. in l. 2. ff. de usufruct. car. rer. que usum consumunt, creditor prior potest veniens ad judicium habebit jus contra posteriores

creditoris, & eorum fidejussiones ad avocandam pecuniæ, & interim non debet pretendere novam pignoris venditionem, ut evitetur circuitus, neque molestare emptorem. Non enim debet revocari quod de novo faciendum est, ut prosequitur nonnullis adductis exemplis Perez de Lara annivers. lib. 1. cap. 10. ex num. 69. Præterea cum regulariter sit, rem jure venditam non avocari a possesso, quantumvis sit revocata causa, ex qua facta fuit venditio, ut docuit gloss. in l. Fulcinus 7. §. cum hoc editum. verb. Oportet, fravationis, vers. Quid ergo, ff. ex quib. caus. in possesso, eatur, & Albertic. in dict. l. Fulcinus. §. Prætor ait, n. 3. vers. Aut erat tuus quadam exceptione, Speculator lib. 2. tit. de secundo decreto, §. nunc numero 21. in fin. Baldus in Authent. & qui jurat, num. 47. in fin. C. de bonis author. judic. possiden. Franchis decif. 120. n. 8. & dec. 660. Anton. Faber lib. 8. Codicis, tit. 17. diffinit. 23. num. 5. & probat elegans text. in leg. si ex causa 10. in princip. ff. de minorib. & in l. 1. fundum 94. ff. de legat. 1. Si vero creditores posteriores, & eorum fidejussiones solvendo non sint, aut sunt difficultis exactio, habebit creditor prior in subsidium actionem contra emptorem, contra quem poterit agere hypothecaria, ut suum creditum recuperet, quia ejus hypothecæ nondum fuit extincta, neque illi præjudicatum, cum non fuerit legitimè citatus, ut egregie obseruat Seraphinus decif. 1233. cum D. Mario, & Faber lib. 7. Codicis, tit. 32. diffinition. 14. post numerum 4. & lib. 8. tit. 17. diffinitione 27. ex num. 1.

SUMMA DISPUTATIONIS VIGESIMÆ
TERTIAE.

- 1 Disputationis utilitas & effectus proponitur.
- 2 Casus, in quo difficultas versatur.
- 3 Quid sit probandum, & offendendum.
- 4 Empor, qui emit feudum à fisco, non potest molestari.
- 5 Venditione facta sub hasta, & extante pretio, non datur creditori recursus ad rem venditam, sed ad pretium.

Fiscus semper intelligitur esse solvendo, ib.

6 Fiscus ex devolutione feudi est successor singularis,

& adverbus eum non datur actio personalis.

Obligatio personalis in successorem singularis non transit, sed solum posset realis, ib.

7 Hypotheca in hoc casu in feudo devoluto non potest confitetur.

8 In feudi quemadmodum est prohibita venditio, prohibetur quoque pignoris obligatio.

9 Ut valeat hypotheca in feudo, necessarius est assensus directi domini.

Si in impetracione assensus non sit vera narratio, effectu carebit impetratio, ib.

10 Argumentum cornutum, quod habet locum in hoc casu.

11 Hypotheca in isto casu non fuit pura, sed conditionalis, sub conditione evictionis, & ita obligatio retrovariabit.

12 Condicio retrovariabit non potest in hoc casu.

Retrovaratio est fictio translatrix, que requirit extrema utroque tempore habilia, ib.

13 Feudum hoc in termino a quo, id est, tempore quo fuerit secuta evictio, est inhabile ad contrahendam hypothecam.

14 Tunc est inhabile exterritum a quo, cum actus eo tempore non potest gerri.

Cum feudum est devolutum ad Regiam Curiam, non potest imponi illi hypotheca à quondam utili domino, ib.

Res feudalis quamvis maneat materialiter apud dominum directum, tamen feudum est formaliter exterritum, & sub nova investitura erit novum feudum, ib.

Ad individuationem & unitatem feudi magis attendit unitas investiture, quam rei feudalís.

15 Res est inhabile ad contrahendam hypothecam, si in termino a quo reperitur extra dominium eam imponens.

Actus non potest retrovariabit in prejudicium ejus, cui mutato rei statu interim jus est quidem, ib.

16 Condicio non trahitur retro in prejudicium illius, cui medio tempore, & ante condicionis evenitum quidem est plenum jus.

17 Filius legitimus natus minor ex primo matrimonio